

مدل‌یابی اثر حمایت اجتماعی والدین، شایستگی ادراک‌شده و جو مدرسه بر لذت از شرکت در فعالیت‌های بدنی دانش‌آموزان دختر

ناصر بای^۱، اکرم اصفهانی‌نیا^۲

۱. گروه تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، واحد آزادشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، آزادشهر، ایران*
 ۲. گروه تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، واحد علی‌آباد کتول، دانشگاه آزاد اسلامی، علی‌آباد کتول، ایران

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۵/۲۳

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۲/۱۰

چکیده

هدف پژوهش حاضر، مدل‌یابی اثر حمایت اجتماعی والدین، شایستگی ادراک‌شده و جو مدرسه بر لذت از شرکت در فعالیت‌های بدنی دانش‌آموزان دختر بود. روش پژوهش، توصیفی از نوع همبستگی بود و جامعه آماری همه دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه دوم (۱۰، ۱۱ و ۱۲) شهرستان آزادشهر در استان گلستان (۱۰۸۶ نفر) بودند که براساس فرمول کوکران، ۲۴۸ دانش‌آموز به شیوه انتخاب تصادفی ساده به‌عنوان نمونه آماری پژوهش انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌های پژوهش، از پرسش‌نامه‌های حمایت اجتماعی والدین دانکن و همکاران (۲۰۰۵)، شایستگی ادراک‌شده ژیانگ و همکاران (۲۰۰۴)، جو مدرسه اندرسون و همکاران (۲۰۰۷) و لذت از شرکت در فعالیت‌های بدنی مور و همکاران (۲۰۰۹) استفاده شد. روایی پرسش‌نامه‌ها به تأیید پنج نفر از اساتید مدیریت ورزشی رسید و ضریب پایایی پرسش‌نامه‌ها با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ، به ترتیب $\alpha = 0/89$ ، $\alpha = 0/91$ ، $\alpha = 0/78$ و $\alpha = 0/81$ محاسبه شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد. نتایج پژوهش نشان داد که حمایت اجتماعی والدین، شایستگی ادراک‌شده و جو مدرسه، بر لذت از شرکت در فعالیت‌های بدنی دختران دانش‌آموز اثری مثبت و معنادار داشتند. با توجه به نقش مثبت حمایت اجتماعی والدین، شایستگی ادراک‌شده و جو مدرسه بر میزان لذت از مشارکت در فعالیت‌های بدنی دختران دانش‌آموز، مشارکت والدین در فعالیت‌های بدنی در کنار دختران خود، حمایت والدین از برنامه‌های ورزشی مدارس، ارائه برنامه‌های ورزشی در مدارس براساس قابلیت‌های ورزشی دانش‌آموزان و ایجاد فرصت‌های بیشتر برای مشارکت ورزشی دانش‌آموزان دختر، پیشنهاد می‌شوند.

واژگان کلیدی: حمایت اجتماعی، شایستگی، جو مدرسه و لذت مشارکت در فعالیت‌های بدنی.

مقدمه

فعالیت بدنی منظم مزایای جسمانی و روانی بسیاری دارد که این مزایا شامل تمامی گروه‌های سنی می‌شود؛ اما برای کودکان و نوجوانان مهم‌تر است؛ با این وجود، تعداد کمی از کودکان و نوجوانان فعالیت بدنی مناسب برای کسب این مزایا دارند (گراستن و وات، ۲۰۱۶). پژوهش‌ها نشان می‌دهند که رفتارهای مرتبط با سلامتی در دوران کودکی پیش‌بینی‌کننده مهم این رفتارها در سنین بزرگسالی هستند (جین و جون، ۲۰۱۳). باد، مک‌کوئین، ایلر، هایر-جوشو، آسلاندر و برونسن^۳ (۲۰۱۸) در این باره بیان می‌کنند که رفتارهای مرتبط با سلامتی همچون فعالیت‌های بدنی منظم، نقش بسیار مهمی در سلامتی افراد در آینده ایفا می‌کنند؛ اما میزان فعالیت‌های بدنی به دلایل گوناگون همچون توسعه فناوری‌های نوین، تغییر شیوه زندگی و گرایش بیشتر مردم به فعالیت‌های ذهنی کم‌تر شده است و بیشترین کاهش فعالیت بدنی بین دوران کودکی و نوجوانی و در میان دختران روی داده است. کاهش فعالیت‌های بدنی در بین افراد جامعه هزینه‌های بهداشتی و درمانی سرسام‌آوری را به مردم و دولت‌ها تحمیل می‌کند (هوار، استاورسکی، جنینگز و کینگول، ۲۰۱۷) که کشور ما نیز از این امر مستثنا نیست (احمدی، سلطانی و عبدولی، ۱۳۹۵)؛ از این رو، توجه به فعالیت‌های بدنی و تدوین برنامه‌های جامعی که بتوانند اقشار مختلف مردم به خصوص دانش‌آموزان را تحت پوشش قرار دهند و زمینه مشارکت آن‌ها را در فعالیت‌های بدنی سازمان‌یافته افزایش دهند، ضروری به نظر می‌رسد. برای افزایش میزان مشارکت کودکان و نوجوانان در فعالیت‌های بدنی، آگاهی از نیازها و انتظارات آن‌ها از این فعالیت‌ها ضروری است. یکی از مهم‌ترین انتظارات افراد از مشارکت در فعالیت‌های بدنی، کسب لذت است. لذت ورزشی به‌عنوان یک عامل ذاتی و عاطفی مرتبط با انگیزه برای شرکت در فعالیت‌های بدنی تعریف شده است (دیس‌مور و بیل، ۲۰۱۱). از دیدگاه دادلی، اوکلی، پیرسون و کوتون^۶ (۲۰۱۱)، لذت ورزشی اصطلاحی پیچیده است که با مواردی مانند علاقه، سرگرمی، دوست‌داشتن و انگیزش درونی مرتبط است. پژوهشگران بیان می‌کنند که لذت‌بردن، از عناصر مهم شکل‌دهنده نگرش مثبت دانش‌آموزان نسبت به فعالیت‌های بدنی و همچنین، یک هدف مهم و بامعنی برای معلمان تربیت‌بدنی است (مایکل، کافیلد، ساره، لی و فولتون، ۲۰۱۶). لذت‌بردن دانش‌آموزان از فعالیت‌های بدنی در مدارس به احتمال بسیار زیاد بر تصمیم‌های آن‌ها برای مشارکت در فعالیت‌های

-
1. Grasten & Watt
 2. Jin & Yun
 3. Budd, McQueen, Eyler, Haire-Joshu, Auslander & Brownson
 4. Hoare, Stavreski, Jennings & Kingwell
 5. Dismore & Bailey
 6. Dudley, Okely, Pearson & Cotton
 7. Michael, Coffield, Sarah, Lee & Fulton

بدنی در آینده اثری مثبت خواهد داشت (کراوز، ۲۰۱۴). همچنین، افزایش لذت بردن از فعالیت بدنی در میان کودکان احتمالاً باعث کاهش جذابیت فعالیت‌های غیرفعال مانند تماشای تلویزیون یا بازی‌های کامپیوتری خواهد شد (کالتر و وودز، ۲۰۱۱). از سوی دیگر، لذت بردن شایع‌ترین انگیزه برای شرکت در فعالیت‌های بدنی است و عاملی مهم در پیش‌بینی تعهد ورزشی محسوب می‌شود (اسکلان، سایمونز، کارپنتر، اشمیت و کیلر، ۱۹۹۳). آداجی و ویلوبیز^۴ (۲۰۱۴) در پژوهشی نشان دادند که لذت بردن دانش‌آموزان از درس تربیت‌بدنی به افزایش اعتمادبه‌نفس آن‌ها در طول زمان منجر می‌شود و نوجوانان با عزت‌نفس بیشتر، به‌طور مرتب ورزش می‌کنند.

عوامل بسیاری وجود دارند که می‌توانند بر میزان لذت از فعالیت‌های بدنی دانش‌آموزان تأثیر بگذارند که حمایت اجتماعی والدین از جمله این عوامل است. عوامل اجتماعی یکی از مهم‌ترین عوامل مرتبط با انجام فعالیت‌های بدنی در دانش‌آموزان هستند و به‌وسیله مقدار نفوذ اعمال شده توسط والدین، دوستان، معلمان و بستگان برای انجام فعالیت‌های جسمانی مشخص می‌شوند و این تأثیر ممکن است به‌طور مستقیم از طریق حمایت اجتماعی و به‌طور غیرمستقیم از طریق مدل‌سازی رفتار روی دهد (داویسون، کاتینگ و بریج^۵، ۲۰۰۳). تمرین فعالیت بدنی و حمایت والدین و دوستان، انواع مختلفی از تأثیرات عوامل اجتماعی را که اغلب در نوجوانان مطالعه می‌شوند، نشان می‌دهند (ادواردسون و گورلی^۶، ۲۰۱۰). مدل‌سازی رفتار انسان یکی از ساختارهای نظریه یادگیری اجتماعی است و فرض می‌کند که رفتار انسانی از دیدگاه رفتار و تجربیات یادگیری از افراد مهم اجتماعی به‌دست می‌آید و تغییر می‌یابد (راودسپ^۷، ۲۰۰۶). تعاملات مختلف کودکان با والدین موجب ادراک حمایت اجتماعی در کودکان می‌شود. پژوهشگران بر این امر تأیید می‌کنند که اعتقادات کودکان درباره عوامل اجتماعی مانند حمایت والدین، می‌تواند نگرش‌ها و ارزش‌های آنان را نسبت به فعالیت‌های بدنی و درگیر شدن در آن‌ها شکل دهد (ملوی، دیکسون، هامر و اسنیوتتا^۸، ۲۰۱۰). از این دیدگاه می‌توان چنین دریافت که حمایت اجتماعی والدین در فعالیت‌های بدنی به‌عنوان یک مدل برای کودکان و نوجوانان عمل می‌کند و می‌تواند بر بسیاری از رفتارهای آن‌ها از جمله کسب لذت اثری مثبت داشته باشد (سالوی، هی، بوکر و هرمنز^۹، ۲۰۱۲)؛ بنابراین، کودکان و نوجوانان با داشتن والدین فعال در فعالیت‌های بدنی

-
1. Krause
 2. Coulter & Woods
 3. Scanlan, Simons, Carpenter, Schmidt & Keeler
 4. Adachi & Willoughbys
 5. Davison, Cutting & Birch
 6. Edwardson & Gorely
 7. Raudsepp
 8. Molloy, Dixon, Hamer & Sniehotta
 9. Salvy, Haye, Bowker & Hermans

بیشتر احتمال دارد که درگیر فعالیتهای جسمانی باشند که این امر بر میزان نشاط و شادابی آنها نیز اثرگذار خواهد بود (تروست و لاپرینزی، ۲۰۱۱).

عوامل فردی همچون شایستگی ادراک شده به همراه عوامل بیرونی می‌توانند بر میزان مشارکت دانش‌آموزان در فعالیتهای بدنی و پیامدهای آن اثرگذار باشند. به‌طور کلی، شایستگی ادراک شده به‌عنوان قضاوت یک فرد از توانایی‌ها و مهارت‌های خود برای انجام مهارت یا حرکت خاصی تعریف شده است (بکر و داویسون، ۲۰۱۱). در دوره ابتدایی، دانش‌آموزان در مورد نحوه شایستگی خود در فعالیتهای بدنی تفاوت‌های بسیاری با یکدیگر دارند (ژیانگ، مک‌براید و برونی، ۲۰۰۴). در این دوره، برخی از دانش‌آموزان چنین می‌پندارند که دارای مهارت لازم برای انجام فعالیتهای جسمانی هستند و برخی دیگر خود را فاقد چنین مهارت‌هایی می‌دانند. اینکه دانش‌آموزان چه برداشتی در خصوص مهارت‌های خود دارند، عاملی بسیار مهم در میزان مشارکت آنها در فعالیتهای جسمانی مدرسه و خارج از آن است (چن و چن، ۲۰۱۲). دانش‌آموزانی که احساس می‌کنند شایستگی کمتری در مهارت‌های جسمانی دارند، اغلب عملکردی ضعیف‌تر از سطح مهارتی خود را به‌نمایش می‌گذارند. علاوه بر این، ادراک شایستگی دانش‌آموزان ممکن است بر واکنش عاطفی آنها به فعالیتهای بدنی نیز تأثیر بگذارد. دانش‌آموزانی که احساس می‌کنند توانایی انجام مهارت‌های جسمانی خاصی را ندارند، به‌ندرت از مشارکت در فعالیتهای بدنی و جسمانی لذت می‌برند (کاپرینی، کووان، ولدویزن، هی، استیون و فوت، ۲۰۱۲). از سوی دیگر، ادراک مثبت دانش‌آموزان از شایستگی‌های خود موجب افزایش مشارکت آنان در فعالیتهای بدنی می‌شود که این امر می‌تواند بر توسعه قابلیت‌های جسمانی و روانی آنها اثری مثبت داشته باشد (لیو و گیل، ۲۰۱۱).

در کنار حمایت والدین و شایستگی ادراک شده، جو سازمانی مدارس نیز عاملی مؤثر در بروز رفتارهای مرتبط با فعالیتهای بدنی در کودکان و نوجوانان دانش‌آموز است. جو مدرسه اصطلاحی پیچیده و چندبعدی است. این اصطلاح به‌عنوان فضایی توصیف شده است که شامل هنجارها، ارزش‌ها و انتظارات است (پیتیری، ۲۰۱۴). جو مدرسه به کیفیت زندگی در مدرسه اشاره می‌کند و شامل ابعاد وسیعی مانند میزان مشارکت دانش‌آموزان، معلمان و کارکنان در فعالیتهای مختلف مدرسه، ایمنی و محیط مدرسه می‌شود (مکنیل، پراتر و بوش، ۲۰۰۹). جو مدرسه عامل پیش‌بینی‌کننده مهمی

1. Trost & Loprinzi
2. Baker & Davison
3. Xiang, McBride & Bruene
4. Chen & Chen
5. Cairney, Kwan, Velduizen, Hay, Steven & Faught
6. Lyu & Gill
7. Petrie
8. MacNeil, Prater & Busch

درزمینه احساسات، عواطف و پیامدهای رفتاری دانش‌آموزان است. همچنین، جو مدرسه بر میزان سازگاری، سلامت ذهنی و اعتمادبه‌نفس دانش‌آموزان تأثیر می‌گذارد (مکسول، رینالدز، لی، ساباسیک و برومهد، ۲۰۱۷). علاوه‌براین، جو مدرسه بر سایر رفتارهای دانش‌آموزان مانند انجام فعالیت‌های بدنی نیز اثر می‌گذارد. نگرش و نگاه معلمان و کارکنان مدارس به فعالیت‌های بدنی و آگاهی آنان از اهمیت این فعالیت‌ها، انجام فعالیت‌های بدنی توسط معلمان و کارکنان مدارس، قوانین مدرسه درباره فعالیت‌های بدنی، توجه به ساعت‌های درس تربیت‌بدنی، ترغیب دانش‌آموزان به انجام فعالیت‌های بدنی توسط همکلاسی‌ها و دوستان، دردسترس بودن امکانات ورزشی، برگزاری مسابقات ورزشی و فعالیت‌های فوق‌برنامه ورزشی، از جمله عوامل مهم تشکیل‌دهنده جو مدارس هستند که می‌تواند بر میزان مشارکت دانش‌آموزان در فعالیت‌های بدنی و پیامدهای آن مانند کسب لذت و نشاط اثرگذار باشند (هابین^۲ و همکاران، ۲۰۱۲). پژوهش‌ها نشان می‌دهند که جو مدرسه در خصوص فعالیت‌های بدنی، عامل پیش‌بینی‌کننده مهمی در رابطه با میزان مشارکت دانش‌آموزان در فعالیت‌های بدنی است (کیلی، پارا-مدینا، دودا و کانوی، ۲۰۱۰). ادراک مثبت دانش‌آموزان از جو مدرسه، علاوه‌بر افزایش مشارکت آنان در فعالیت‌های بدنی، می‌تواند بر میزان لذت، نشاط، اجتماعی‌شدن و افزایش اعتمادبه‌نفس آنان نیز اثری مثبت داشته باشد (مورتون، آتکین، کورد، سرکی و ون‌سلیجز، ۲۰۱۶). پژوهش‌های بسیاری درزمینه عوامل مؤثر در میزان مشارکت در فعالیت‌های بدنی و پیامدهای آن همچون کسب لذت انجام شده‌اند. احمدی و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهشی روی ۵۸۴ دختر و پسر نوجوان دریافتند که تکلیف‌مداری، توانایی جسمانی ادراک‌شده و اطمینان از خودنمایی جسمانی، از جمله عوامل مؤثر در لذت از فعالیت بدنی بودند. داروغه‌عارفی، بحرالعلوم و حسنی‌نیا (۱۳۹۵) در پژوهشی که روی رزمی‌کاران نوجوان انجام دادند، مشاهده کردند که شایستگی ادراک‌شده و زیرمقیاس‌های مشارکت والدین، به‌طور مستقیم و غیرمستقیم بر لذت ورزشی اثرگذار بودند. همچنین، تأثیر مثبت مشارکت والدین بر لذت ورزشی این ورزشکاران تأیید شد. کایرنی و همکاران (۲۰۱۲) در پژوهشی روی ۲۲۶۲ دانش‌آموز پایه چهارم در کانادا مشاهده کردند که سطح بالای شایستگی ادراک‌شده موجب افزایش لذت دانش‌آموزان از مشارکت در فعالیت‌های بدنی می‌شود. برازندل^۵ (۲۰۱۳) با انجام پژوهشی روی ۱۰۸ دانش‌آموز پایه پنجم تا هشتم دریافت که بین ادراک شایستگی و میزان لذت از فعالیت‌های بدنی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. چنگ، مندونسو و فاریاس

-
1. Maxwell, Reynolds, Lee, Subasic & Bromhead
 2. Hobin
 3. Kelly, Parra-Medina, Dowda & Conway
 4. Morton, Atkin, Corder, Suhrcke & Van Sluijs
 5. Brazendale

جونپور^۱ (۲۰۱۴) در پژوهشی با عنوان «فعالیت‌های بدنی در نوجوانان: تجزیه و تحلیل اثر خانواده و دوستان» مشاهده کردند که میزان فعالیت بدنی دوستان بر میزان فعالیت نوجوانان اثری مثبت و معنادار دارد. همچنین، نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که حمایت اجتماعی به صورت مستقیم و غیرمستقیم موجب افزایش فعالیت بدنی نوجوانان دختر و پسر می‌شود. نتایج پژوهش شن، سنتیو، گارن، مارتین، کولیک، سامرز و مک‌کاتری^۲ (۲۰۱۶) با عنوان «بررسی حمایت اجتماعی والدین و شایستگی ادراک شده در میزان لذت از فعالیت‌های بدنی دانش‌آموزان دختر» نشان داد که حمایت والدین از فعالیت‌های بدنی دانش‌آموزان خود در مدارس موجب افزایش لذت این دانش‌آموزان از این فعالیت‌ها می‌شود. همچنین، ادراک شایستگی دانش‌آموزان از خود نیز اثری مثبت و معنادار بر میزان لذت از شرکت در فعالیت‌های بدنی دارد. جاکولا، یلی-پیپاری، وات و لیوکونن^۳ (۲۰۱۶) با انجام یک مطالعه طولی روی ۳۳۳ دانش‌آموز فنلاندی دریافتند که ادراک شایستگی بر رفتارهای فعالیت بدنی دانش‌آموزان مورد مطالعه در سال‌های بعد، اثرگذار بوده است؛ بدین معنا که دانش‌آموزان با شایستگی ادراک شده بالا در سال‌های بعد نیز بیشتر در فعالیت‌های بدنی شرکت کردند. جانسون، اروین، کپ و بیگل^۴ (۲۰۱۷) در پژوهشی به بررسی تأثیر جو انگیزشی مدارس بر فعالیت بدنی و لذت دانش‌آموزان پرداختند. نتایج نشان داد که جو انگیزشی مدارس مانند توانمندسازی دانش‌آموزان، دادن نقش‌های مهم و یادگیری مشارکتی دانش‌آموزان در فعالیت‌های بدنی، بر لذت دانش‌آموزان در فعالیت‌های بدنی اثری مثبت داشته‌اند. باد و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهشی که روی دختران دانش‌آموز آمریکایی انجام دادند، به این نتیجه رسیدند که حمایت اجتماعی والدین و جو مدارس اثری مثبت بر میزان لذت از فعالیت‌های بدنی در این دانش‌آموزان دارد.

با توجه به کاهش فعالیت‌های بدنی دانش‌آموزان و به خصوص دانش‌آموزان دختر (جانسون و همکاران، ۲۰۱۷)، توجه به عوامل مرتبط و مؤثر در مشارکت آنان در فعالیت‌های بدنی و همچنین، پیامدهای حاصل از مشارکت در این فعالیت‌ها ضروری به نظر می‌رسد. آگاهی از چرایی مشارکت دانش‌آموزان دختر در فعالیت‌های بدنی مانند کسب نشاط و لذت می‌تواند زمینه مشارکت بیشتر آنان را در فعالیت‌های بدنی سازمان‌یافته در مدارس و خارج از آن افزایش دهد. یکی از مهم‌ترین دلایل مشارکت دانش‌آموزان دختر در فعالیت‌های بدنی، کسب لذت است. پژوهش‌ها نشان داده‌اند که عوامل بسیاری مانند حمایت والدین (شن و همکاران، ۲۰۱۶)، شایستگی ادراک شده (برازندل، ۲۰۱۳)، جو مدرسه (جانسون و همکاران، ۲۰۱۷)، میزان مهارت‌های حرکتی (دادلی و همکاران، ۲۰۱۱) و نوع فعالیت‌های

-
1. Cheng, Mendonca, & Farias Junior
 2. Shen, Centeio, Garn, Martin, Kulik, Somers & McCaughtry
 3. Jaakkola, Yli-Piipari, Watt & Liukkonen
 4. Johnson, Erwin, Kipp & Beighle

بدنی (دیسمر و بیلی، ۲۰۱۱) می‌توانند موجب افزایش لذت مشارکت در فعالیت‌های بدنی شود؛ باوجوداین، بررسی عوامل مؤثر در میزان لذت مشارکت از فعالیت‌های دربین دانش‌آموزان دختر موضوعی است که تاکنون در کشور ما بررسی نشده است که این امر ضرورت انجام این پژوهش را آشکار می‌کند. افزون‌براین، این پژوهش بر جنبه‌های کاربردی استوار است و امیدوار است پیشنهادهای ارزنده و مفیدی را به متولیان همچون معلمان تربیت‌بدنی و مدیران مدارس ارائه کند؛ بنابراین، با توجه به موارد ذکرشده و وجود خلأ علمی دراین‌زمینه، هدف اصلی پژوهش حاضر بررسی برخی از عوامل مؤثر در لذت از شرکت در فعالیت‌های بدنی دانش‌آموزان دختر است.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر، توصیفی از نوع همبستگی و مبتنی بر معادلات ساختاری است که به صورت میدانی انجام شده است. جامعه آماری پژوهش همه دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه دوم (۱۰-۱۲) شهر آزادشهر به تعداد ۱۰۸۶ نفر در سال ۱۳۹۶ بود. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران، ۲۸۴ نفر تعیین شد. برای انتخاب نمونه از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده استفاده شد. برای گردآوری داده‌های پژوهش از پرسش‌نامه‌های حمایت اجتماعی والدین دانکن، دانکن و استریکر^۱ (۲۰۰۵)، شایستگی ادراک‌شده ژیانگ و همکاران (۲۰۰۴)، جو مدرسه اندرسون، کلاس و جورجیو^۲ (۲۰۰۷) و لذت از شرکت در فعالیت‌های بدنی مور، یین، هینس، دودا، گاتین و باربیو^۳ (۲۰۰۹) استفاده شد. پرسش‌نامه‌های حمایت اجتماعی والدین، شایستگی ادراک‌شده، جو مدرسه و لذت از شرکت در فعالیت‌های بدنی، به ترتیب دارای پنج، چهار، شش و ۱۰ گویه هستند که براساس مقیاس پنج‌ارزشی لیکرت سنجیده می‌شوند. برای تعیین روایی محتوایی پرسش‌نامه‌های پژوهش، از نظرهای پنج نفر از اساتید مدیریت ورزشی استفاده شد و سپس، برای تعیین پایایی پرسش‌نامه‌ها، یک مطالعه مقدماتی (با تکمیل کردن پرسش‌نامه‌ها توسط ۴۰ نفر از دانش‌آموزان دختر مدارس متوسطه شهر آزادشهر) انجام شد و ضریب پایایی پرسش‌نامه‌ها با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ برای متغیرهای ذکرشده به ترتیب $\alpha = 0/89$ ، $\alpha = 0/91$ ، $\alpha = 0/78$ و $\alpha = 0/81$ به دست آمد که حاکی از ثبات ابزار اندازه‌گیری بود. پس از تعیین روایی و پایایی ابزار اندازه‌گیری و همچنین، هماهنگی با مدیریت آموزش و پرورش استان گلستان و شهرستان آزادشهر، پرسش‌نامه‌ها دربین جامعه آماری توزیع شدند و ۲۸۴ پرسش‌نامه سالم جمع‌آوری شدند. در این پژوهش، از آمار توصیفی برای سازمان‌دادن، خلاصه کردن، طبقه‌بندی کردن و توصیف داده‌ها شامل فراوانی‌ها، میانگین‌ها و انحراف استاندارد استفاده شده است.

-
1. Duncan, Duncan & Strycker
 2. Anderson, Klassen & Georgiou
 3. Moore, Yin, Hanes, Duda, Gutin & Barbeau

برای آزمون مدل پژوهش، از مدل‌یابی معادلات ساختاری استفاده شد. این روش، مدلی آماری برای بررسی روابط خطی بین متغیرهای پژوهش و سؤال‌های پرسش‌نامه است. به عبارت دیگر، مدل‌یابی معادلات ساختاری روش آماری قدرتمندی است که مدل اندازه‌گیری و مدل ساختاری را با یک آزمون آماری، هم‌زمان ترکیب می‌کند. بدین منظور، از نرم‌افزار اسمارت پی.ال.اس. نسخه دو استفاده شد.

نتایج

داده‌های پژوهش در دو بخش توصیفی و استنباطی تجزیه و تحلیل شدند. در بخش توصیفی، برخی از ویژگی‌های جمعیت‌شناختی آزمودنی‌ها بررسی شدند. نتایج نشان داد که بیشتر آزمودنی‌ها (۴۸/۹ درصد) دارای سابقه فعالیت ورزشی سه تا چهار سال بودند. همچنین، ورزش مورد علاقه بیشتر آزمودنی‌ها (۵۴/۲ درصد) ورزش‌های گروهی بودند. ملاک‌های سه‌گانه فورنل و لارکر برای بررسی ثبات درونی یا پایایی سازه‌ها مدنظر قرار گرفتند. بررسی بار عاملی متغیرهای مشاهده‌شده به عنوان اولین ملاک بررسی، نشان داد که میزان بار عاملی و مقادیر تی به دست آمده برای متغیرهای مشاهده‌شده در سطح ۰/۰۱ معنادار است (شکل شماره دو). دومین ملاک بررسی پایایی سازه‌ها، ضریب دیلون-گلدشتاین یا پایایی ترکیبی (شاخص سازگاری درونی مدل اندازه‌گیری) سازه‌ها است که باید بیشتر از ۰/۷ باشد. مقادیر به دست آمده برای این شاخص نیز حاکی از پایایی قابل قبول سازه‌ها بود (جدول شماره یک). میانگین واریانس استخراج شده، سومین ملاک برای بررسی ثبات درونی سازه‌ها است که در جدول شماره یک ارائه شده است. مقادیر بیشتر از ۰/۵ برای این ملاک قابل قبول هستند (سیدعباس‌زاده، امانی ساری بگلو، خضری آذر و پاشوی، ۱۳۹۱). با توجه به نتایج جدول شماره یک، سازه‌ها و نشانگرهای آن‌ها از پایایی قابل قبولی برای استفاده در پژوهش برخوردار هستند.

-
1. Smart PLS
 2. Fornell & Larcker
 3. Composite Reliability (CR)
 4. Average Variance Extracted (AVE)

جدول ۱- شاخص‌های بررسی پایایی سازه‌های پژوهش

گویه‌ها	سازه	بار عاملی	ارزش تی	میانگین واریانس استخراج شده	پایایی ترکیبی	آلفای کرونباخ
۱		۰/۶۹	۱۶/۶۷			
۲	حمایت اجتماعی والدین	۰/۶۰	۱۰/۷۷	۰/۵۱	۰/۸۳	۰/۷۴
۳		۰/۷۳	۱۹/۳۵			
۴		۰/۷۳	۲۰/۰۰			
۵		۰/۷۴	۲۳/۹۰			
۶		۰/۵۲	۸/۸۳			
۷	شایستگی ادراک شده	۰/۷۷	۲۴/۹۷	۰/۵۶	۰/۸۳	۰/۷۳
۸		۰/۸۶	۴۹/۸۱			
۹		۰/۸۱	۲۹/۸۰			
۱۰	جو مدرسه	۰/۹۴	۹۴/۰۸	۰/۶۹	۰/۹۳	۰/۹۲
۱۱		۰/۷۲	۱۲/۶۰			
۱۲		۰/۹۳	۸۹/۳۹			
۱۳		۰/۷۱	۱۱/۶۱			
۱۴		۰/۹۴	۹۴/۰۸			
۱۵		۰/۷۰	۱۱/۸۱			
۱۶		۰/۸۲	۳۵/۰۰			
۱۷		۰/۶۳	۱۲/۹۹			
۱۸		۰/۷۶	۲۳/۷۲			
۱۹		۰/۵۱	۹/۹۲			
۲۰	لذت از شرکت در فعالیت‌های بدنی	۰/۸۱	۳۰/۸۰	۰/۵۳	۰/۹۰	۰/۸۸
۲۱		۰/۷۱	۱۴/۷۷			
۲۲		۰/۶۹	۱۶/۳۵			
۲۳		۰/۶۹	۱۶/۲۲			
۲۴		۰/۶۸	۱۱/۴۱			
۲۵		۰/۶۴	۱۳/۶۰			

برای اینکه یک سازه از روایی تشخیصی یا واگرایی قابل قبولی برخوردار باشد، جذر میانگین واریانس استخراج شده یک سازه باید بیشتر از همبستگی آن سازه با سازه‌های دیگر باشد (سیدعباس‌زاده و همکاران، ۱۳۹۱). با توجه به نتایج جدول شماره دو می‌توان چنین بیان کرد که سازه‌های مورد بررسی در پژوهش حاضر از روایی تشخیصی خوبی برخوردار هستند. همچنین، در مدل‌یابی معادلات ساختاری به روش پی.ال.اس، برای بررسی کیفیت یا برازش مدل اندازه‌گیری یا به عبارتی ابزارهای

اندازه‌گیری، شاخص بررسی اعتبار اشتراک^۱ در نظر گرفته می‌شود. برای بررسی این شاخص، مجموع مجذورات مشاهده‌ها برای هر بلوک متغیر مکنون^۲ و مجموع مجذورات خطاهای پیش‌بینی برای هر بلوک متغیر مکنون^۳ در نظر گرفته می‌شوند. مقادیر مثبت این شاخص نشان‌دهنده کیفیت مناسب ابزارهای اندازه‌گیری است (سیدعباس‌زاده و همکاران، ۱۳۹۱). با توجه به نتایج جداول شماره دو و شماره سه می‌توان چنین بیان کرد که ابزارهای مورد استفاده در پژوهش از کیفیت مناسبی برخوردارند.

جدول ۲- نتایج بررسی روایی تشخیصی سازه‌های پژوهش

سازه‌ها	۱	۲	۳	۴
۱ حمایت اجتماعی والدین	۱/۰۰			
۲ شایستگی ادراک‌شده	۰/۷۲*	۱/۰۰		
۳ جو مدرسه	۰/۵۳*	۰/۵۲*	۱/۰۰	
۴ لذت از شرکت در فعالیت‌های بدنی	۰/۷۴*	۰/۸۵*	۰/۶۵*	۱/۰۰

* جذر میانگین واریانس استخراج‌شده

جدول ۳- نتایج بررسی شاخص اعتبار اشتراک سازه‌های پژوهش

سازه	آماره	مجموع مجذورات مشاهده‌ها برای متغیر مکنون	مجموع مجذورات خطاهای پیش‌بینی برای متغیر مکنون	مشاهدات برای هر بلوک/ خطاهای پیش‌بینی برای هر بلوک - ۱
حمایت اجتماعی والدین	۱۴۲۰	۱۰۹۳/۳۶	۰/۲۳	
شایستگی ادراک‌شده	۱۱۳۶	۷۸۹/۶۰	۰/۳۰	
جو مدرسه	۱۷۰۴	۶۴۰/۸۵	۰/۶۲	
لذت از شرکت در فعالیت‌های بدنی	۲۸۴۰	۱۸۲۵/۶۲	۰/۳۵	

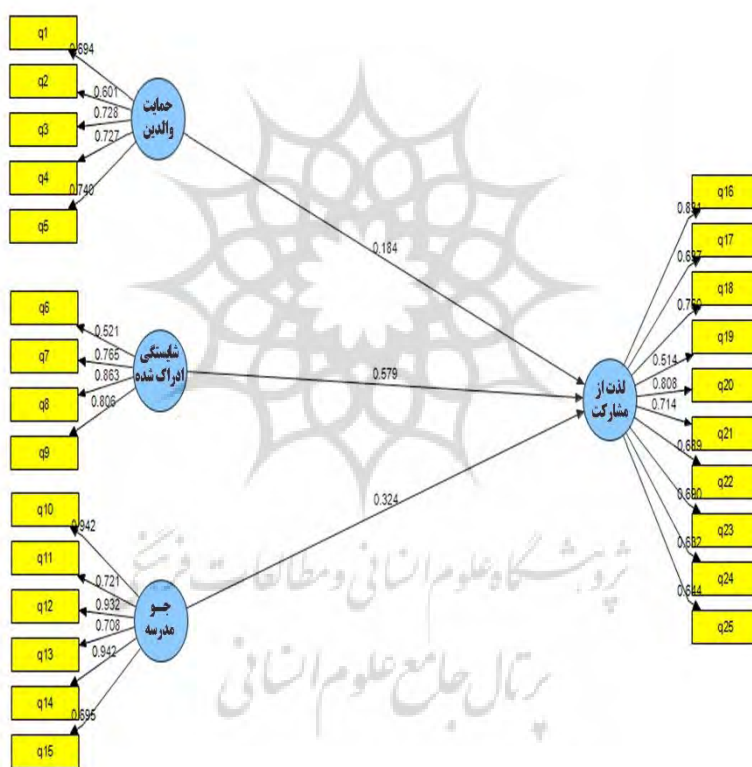
نتایج پژوهش نشان داد که اثر حمایت اجتماعی والدین بر لذت از شرکت در فعالیت‌های بدنی دختران دانش‌آموز، مثبت و معنادار است ($t = \beta, ۷۵/۳ = ۰/۱۸$). یافته دیگر پژوهش نشان داد که شایستگی ادراک‌شده نیز دارای اثری مثبت و معنادار بر لذت از شرکت در فعالیت‌های بدنی است ($\beta, = ۰/۵۸$). در نهایت، اثر مثبت و معنادار جو مدرسه بر لذت از شرکت در فعالیت‌های بدنی تأیید شد ($t = ۱۲/۱۱$).
($t = \beta, ۴۴/۸ = ۰/۳۲$)

1. Construct Cross Validated Commuality
2. Sum Of Squares Of Observation For Block
3. Sum Of Squared Prediction Errors For Block

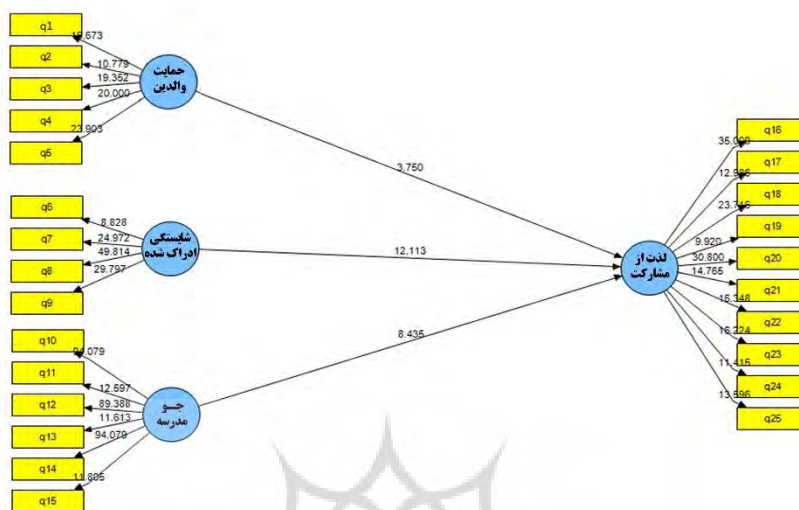
جدول ۴- اثر متغیرهای پیش‌بین بر متغیر ملاک پژوهش

متغیرهای پیش‌بین	متغیر ملاک	آماره تی	آماره بتا
حمایت اجتماعی والدین	لذت از شرکت در فعالیت‌های بدنی	۳/۷۵	۰/۱۸
شایستگی ادراک‌شده		۱۲/۱۱	۰/۵۸
جو مدرسه		۸/۴۴	۰/۳۲

$$-۱/۹۶ \leq t \text{ value} \leq +۱/۹۶$$

شکل ۱- مدل آزمون‌شده پژوهش در حالت تخمین استاندارد

شکل ۲- مدل آزمون شده پژوهش در حالت اعداد معناداری

بحث و نتیجه گیری

هدف این پژوهش، مطالعه نقش حمایت اجتماعی والدین، شایستگی ادراک شده و جو مدرسه بر لذت از شرکت در فعالیت‌های بدنی دانش‌آموزان دختر بود. نتایج پژوهش نشان داد که حمایت اجتماعی والدین بر لذت از شرکت در فعالیت‌های بدنی دانش‌آموزان دختر مدارس متوسطه شهر آزادشهر، اثری مثبت و معنادار دارد. این نتیجه با نتایج مطالعات شن و همکاران (۲۰۱۶) و باد و همکاران (۲۰۱۸) هم‌خوانی دارد. یافته‌های حاصل از این پژوهش بیانگر این واقعیت است که هر چقدر حمایت اجتماعی والدین از دختران خود بیشتر باشد، لذت آنان از مشارکت در فعالیت‌های بدنی نیز بیشتر خواهد شد. منظور از حمایت‌های اجتماعی والدین یا دوستان در ورزش، هرگونه رفتار آنها است که باعث ترغیب، انجام و ادامه فعالیت جسمانی در فرد می‌شود. در این میان، حمایت‌های خانواده، والدین و دوستان تأثیر بسزایی بر این امر دارند؛ زیرا، فرزندان با والدین و دوستانشان به‌عنوان یک الگو و نیروی حمایتی تعامل دارند. حمایت اجتماعی می‌تواند از طریق روش‌های مستقیم و غیرمستقیم موجب تقویت رفتار شود. حمایت اجتماعی مستقیم، به داشتن فعالیت بدنی در کنار هم یا انجام وظایف خانه برای ایجاد فرصت برای فرد با هدف داشتن فعالیت بدنی مربوط می‌شود؛ مانند نگهداری و مراقبت از اعضای خانواده و انجام وظایف خانه؛ به طوری که دیگر اعضا بتوانند در فعالیت‌های ورزشی شرکت کنند. حمایت غیرمستقیم به صورت از جمله فعالیت‌هایی مانند تشویق یا صحبت کردن با یک عضو خانواده یا دوستان برای شروع یک برنامه ورزشی تعریف شده است. در این میان، حمایت اعضای خانواده نقش

مهمی در مشارکت ورزشی ایفا می‌کند. حمایت خانواده به صورت مستمر، بر میزان مشارکت افراد در فعالیت بدنی تأثیرگذار است و برعکس، فقدان حمایت اجتماعی سبب کاهش سطح مشارکت در فعالیت ورزشی می‌شود. از آنجایی که فعالیت‌های بدنی و ورزش یکی از عوامل اجتماعی شدن تلقی می‌شوند، می‌توان اظهار کرد که رویه و حمایت خانواده و دوستان که با عنوان «حمایت اجتماعی» نام برده می‌شوند، در مشارکت فعالیت‌های بدنی تأثیر مستقیم و بسزایی بر اجتماعی شدن افراد دارند؛ زیرا، با حضور یافتن آنان در عرصه فعالیت‌های بدنی، مجموعه‌ای از ضوابط و روابط اجتماعی شدن مانند تلاش برای هدف مشترک، احترام به قوانین و حقوق دیگران، مسئولیت پذیری و غیره را فرامی‌گیرند. همچنین، حمایت والدین از کودکان خود برای مشارکت در فعالیت‌های بدنی می‌تواند به عنوان یک عامل انگیزشی مهم عمل کند و بروز چنین رفتارهایی را تقویت کند که این امر بر پیامدهای حاصل از فعالیت‌های بدنی همچون لذت و نشاط اثری مثبت خواهد داشت. چنگ و همکاران (۲۰۱۴) در پژوهشی دریافتند که میزان فعالیت بدنی دوستان بر میزان فعالیت دانش‌آموزان اثری مثبت و معنادار دارد. همچنین، نتایج پژوهش نشان داد که فعالیت بدنی پدران بر میزان فعالیت بدنی پسران نوجوان و فعالیت بدنی مادران بر میزان فعالیت بدنی دختران نوجوان، اثری مثبت و معنادار دارند. در نهایت، نتایج پژوهش نشان داد که حمایت اجتماعی به صورت مستقیم و غیرمستقیم موجب افزایش فعالیت بدنی نوجوانان دختر و پسر می‌شود. از آنجایی که والدین نقش مهم و محوری در شکل‌گیری رفتارهای دانش‌آموزان دارند، تعامل مثبت و سازنده بین آن‌ها و آموزش و پرورش و به خصوص مدارس می‌تواند بروز رفتارهای مثبت در دانش‌آموزان همچون مشارکت در فعالیت‌های بدنی و کسب لذت از آن‌ها را تسهیل کند. یکی از مهم‌ترین موارد در این خصوص، آگاه کردن والدین از اهمیت درس تربیت‌بدنی در رشد سلامت ذهنی و جسمانی دانش‌آموزان است. بسیاری از والدین علاوه بر نداشتن دیدگاه درست نسبت به درس تربیت‌بدنی، آن را درسی بی‌اهمیت می‌پندارند و شاید یکی از مهم‌ترین دلایل بی‌توجهی دانش‌آموزان به درس تربیت‌بدنی، بی‌اهمیت بودن این درس از دیدگاه والدین دانش‌آموزان می‌باشد. آگاهی والدین از فواید درس تربیت‌بدنی می‌تواند حمایت والدین از این درس مهم و ترغیب فرزندان خود به مشارکت فعال در این درس را به همراه داشته باشد. از سوی دیگر، در کنار تغییر نگرش والدین به درس تربیت‌بدنی، اقدام‌های عملی مانند ارتباط مداوم بین والدین و معلمان تربیت‌بدنی می‌تواند مشارکت بیشتر دانش‌آموزان در فعالیت‌های بدنی و لذت بیشتر آنان از این فعالیت‌ها را فراهم کند. والدین باید از وظایف معلمان تربیت‌بدنی آگاه باشند و در اجرای برنامه‌های فعالیت‌های بدنی به آن‌ها کمک کنند. کمک والدین به معلمان تربیت‌بدنی می‌تواند از خرید وسایل ورزشی و کمک آموزشی تا ترغیب فرزندان خود به مشارکت فعال در این فعالیت‌ها، متفاوت باشد. یکی دیگر از روش‌های افزایش حمایت والدین از فعالیت‌های بدنی دانش‌آموزان، برگزاری مسابقات ورزشی مدارس با حضور

والدین است. حضور والدین در مسابقات درون‌مدرسه‌ای و بین‌مدرسه‌ای، نه‌تنها به‌عنوان یک عاملی انگیزشی برای دانش‌آموزان عمل می‌کند، بلکه این افراد می‌توانند نقش مهمی در برگزاری این مسابقات ایفا کنند که این امر می‌تواند رابطه بین والدین و آموزش‌وپرورش را تقویت کند. استفاده از والدین به‌عنوان داور، مربی، مسئولان فنی و حتی حمایت‌کنندگان مالی، علاوه بر کمک به سیستم آموزش‌وپرورش، می‌تواند نقش مهمی را در ترغیب دانش‌آموزان به مشارکت در چنین برنامه‌هایی ایفا کند. با توجه به اهمیت حمایت اجتماعی ادراک‌شده از سوی والدین بر میزان لذت از مشارکت در فعالیت‌های بدنی دانش‌آموزان دختر، ترغیب دانش‌آموزان دختر به انجام فعالیت‌های بدنی توسط والدین، مشارکت والدین در فعالیت‌های بدنی در کنار دختران خود، تسهیل حضور دختران در فعالیت‌های بدنی درون و خارج از مدرسه توسط والدین و برگزاری مسابقات ورزشی برای دانش‌آموزان در مدارس با حضور والدین پیشنهاد می‌شوند.

یافته‌های پژوهش نشان داد که شایستگی ادراک‌شده بر لذت از شرکت در فعالیت‌های بدنی دانش‌آموزان دختر مدارس متوسطه شهر آزادشهر اثری مثبت و معنادار دارد. این نتیجه با نتایج پژوهش‌های داروغه‌عارفی و همکاران (۱۳۹۵)، کایرنی و همکاران (۲۰۱۲)، برازندل (۲۰۱۳) و شن و همکاران (۲۰۱۶) هم‌خوانی دارد. یافته‌های حاصل از این پژوهش بیان می‌کند که هرچقدر شایستگی ادراک‌شده دختران از خود بیشتر باشد، میزان لذت آنان از مشارکت در فعالیت‌های بدنی مدارس نیز بیشتر خواهد بود. شایستگی نیازی روان‌شناختی است که برای پیگیری و تسلط بر چالش‌های بهینه، انرژی و انگیزش لازم را فراهم می‌کند. همچنین، شایستگی نیاز به مؤثر بودن در تعامل با محیط تعریف شده است که بیانگر دنبال کردن چالش‌های بهینه و تسلط بر آن‌ها با استفاده از استعدادها و مهارت‌های خود است. از سوی دیگر، دستیابی به مهارت، نیاز به شایستگی را در یادگیرندگان تأمین می‌کند و یادگیرندگانی که با موفقیت از چالش‌ها گذر می‌کنند، به شایستگی ادراک‌شده می‌رسند. هنگامی که پرداختن به فعالیتی نیاز روان‌شناختی (نیاز شایستگی) فرد را تأمین می‌کند، فرد احساس رضایت و خشنودی دارد. این موضوع موجب برانگیخته‌شدن فرد به تکرار یا ادامه آن کار می‌شود. این انرژی روانی یا همان انگیزش، نیروی محرکه انجام فعالیت‌ها است که ناشی از تأمین نیازهای روان‌شناختی است؛ بنابراین، انتظار می‌رود فردی که در ورزش خود به شایستگی ادراک‌شده دست می‌یابد، انگیزش لازم را برای انجام آن کار دارد و برعکس، اگر فرد در آن حوزه به ادراک شایستگی نرسیده باشد، انگیزه لازم را برای انجام آن فعالیت ندارد. همچنین، شایستگی ادراک‌شده بیانگر ارزیابی فرد از میزان توانمندی‌های خود است. پژوهش‌های انجام‌شده نشان می‌دهند ورزشکارانی که ارزیابی مثبتی از خود دارند، برای ادامه فعالیت‌های بدنی و ورزشی خود تمایل بیشتری از خود نشان می‌دهند. همچنین، ادراک شایستگی موجب افزایش لذت، نشاط و رضایت فرد از انجام فعالیت‌های بدنی می‌شود. جاکولا

و همکاران (۲۰۱۶) در پژوهشی در این زمینه دریافتند که ادراک شایستگی بر رفتارهای فعالیت بدنی دانش‌آموزان مورد مطالعه، در سال‌های بعد اثرگذار بوده است؛ بدین معنی که دانش‌آموزان با شایستگی ادراک‌شده بالا در سال‌های بعد نیز بیشتر در فعالیت‌های بدنی شرکت کردند. شن و همکاران (۲۰۱۶) در پژوهشی به بررسی حمایت اجتماعی والدین و شایستگی ادراک‌شده در میزان لذت از فعالیت‌های بدنی دانش‌آموزان دختر پرداختند. نتایج نشان داد که ادراک شایستگی دانش‌آموزان از خود نیز اثری مثبت و معنادار بر میزان لذت از شرکت در فعالیت‌های بدنی دارد. با توجه به موارد ذکر شده می‌توان چنین نتیجه‌گیری کرد که ادراک دانش‌آموزان از توانمندی‌ها و قابلیت‌های خود، به صورت مثبت می‌تواند نقش مهمی را در رفتارهای آن‌ها از جمله مشارکت در فعالیت‌های بدنی و کسب لذت ایفا کند؛ بنابراین، آگاه‌کردن دختران دانش‌آموز از توانمندی‌های جسمانی و مهارتی خود، توجه به قابلیت‌های ورزشی دانش‌آموزان دختر توسط معلمان تربیت‌بدنی و تقویت و بهبود برنامه‌های ورزشی مدارس با هدف حضور بیشتر دانش‌آموزان دختر در فعالیت‌های بدنی ساختاریافته برای توسعه مهارت‌های جسمانی آنان پیشنهاد می‌شوند.

بخش دیگری از نتایج پژوهش نشان داد که جو مدرسه بر لذت از شرکت در فعالیت‌های بدنی دانش‌آموزان دختر مدارس متوسطه شهر آزادشهر اثری مثبت و معنادار دارد. این نتیجه با نتایج پژوهش‌های جانسون و همکاران (۲۰۱۷) و باد و همکاران (۲۰۱۸) هم‌خوانی دارد. با توجه به اینکه دانش‌آموزان بخش مهمی از زمان زندگی خود را در مدارس سپری می‌کنند، مدرسه و جو آن یکی از مهم‌ترین عوامل مؤثر در شکل‌دهی رفتارهای آنان است. عوامل بسیاری در مدرسه وجود دارند که به شکل‌گیری جو آن کمک می‌کنند که از آن جمله می‌توان به معلمان و کارکنان و رفتارهای آنان، فرهنگ و سیاست‌های مدرسه، کیفیت تعاملات بین معلمان و دانش‌آموزان، امکانات و شیوه‌های تدریس اشاره کرد. مدارس، علاوه بر داشتن مسئولیت در ارتقای مهارت‌های علمی دانش‌آموزان، فرصت‌هایی را نیز برای توسعه مهارت‌های ارتباطی، عاطفی و رفتاری فراهم می‌کنند. همچنین، مدارس و جو آن‌ها می‌توانند نقش مهمی در ارتقای وضعیت سلامتی دانش‌آموزان ایفا کنند؛ زیرا، بسیاری از ویژگی‌های شخصیتی و رفتارهای مرتبط با سلامتی دانش‌آموزان، در طی این سال‌ها در این جو و فضا شکل می‌گیرند. گراتسن و وات (۲۰۱۶) در این باره بیان می‌کنند که جو مدارس عاملی مهم در شکل‌گیری رفتارهای فعالیت‌های بدنی دانش‌آموزان است و ادراک مثبت دانش‌آموزان از این فضا بر تلاش آنان در فعالیت‌های بدنی، تمایل به فعال‌بودن، میزان فعالیت‌های بدنی در مدرسه و خارج از آن و کسب لذت و نشاط اثری مثبت دارد که این تأثیرات در دانش‌آموزان دختر بیشتر مشاهده می‌شوند. از آنجایی که عوامل بسیاری در شکل‌گیری جو مدرسه اثرگذار هستند، میزان تأثیر هر یک از این موارد بر فعالیت‌های بدنی دانش‌آموزان و پیامدهای آنان متفاوت است. جانسون و همکاران (۲۰۱۷) معتقد

هستند که از بین عوامل شکل‌دهندهٔ جو مدارس، معلمان تربیت‌بدنی نقش بسیار مهمی دارند و رفتارهای این معلمان از قبیل دانستن نام دانش‌آموزان، تعامل با دانش‌آموزان، اجتناب از کنار گذاشتن دانش‌آموزان از فعالیت‌های بدنی، تنوع در انجام فعالیت‌های بدنی، تلاش برای مشارکت دادن تمامی دانش‌آموزان در فعالیت‌های بدنی و تشویق و ترغیب دانش‌آموزان می‌توانند میزان لذت آن‌ها را از انجام فعالیت‌های بدنی افزایش دهند. همچنین، سایر عوامل نیز مانند نگرش مثبت مدیران مدارس به فعالیت‌های بدنی، کیفیت امکانات و تجهیزات ورزشی، مدت زمان درس تربیت‌بدنی، توجه به فعالیت‌های فوق‌برنامهٔ ورزشی، مشارکت هم‌کلاسی‌ها در فعالیت‌های بدنی و آموزش و یادگیری مهارت‌های حرکتی در فعالیت‌های بدنی می‌توانند بر میزان لذت از مشارکت در فعالیت‌های بدنی اثرگذار باشند. با توجه به اینکه میزان فعالیت‌های بدنی در دانش‌آموزان دختر کم‌تر از دانش‌آموزان پسر در مدارس است (جاکولا و همکاران، ۲۰۱۶)، ایجاد جوی مثبت در مدارس دخترانه می‌تواند بر میزان مشارکت آنان در فعالیت‌های بدنی و کسب لذت بیشتر اثرگذار باشد؛ بنابراین، آگاه کردن مدیران مدارس از اهمیت فعالیت‌های بدنی برای دانش‌آموزان دختر، ایجاد فرصت‌های بیشتر برای مشارکت ورزشی دانش‌آموزان دختر، توجه بیشتر به درس تربیت‌بدنی، افزایش امکانات ورزشی مدارس و تدوین برنامه‌های ورزشی آموزشی و رقابتی برای دانش‌آموزان دختر پیشنهاد می‌شوند.

در نهایت، از این پژوهش و پژوهش‌های انجام‌شده در این زمینه می‌توان نتیجه گرفت که دو دسته عوامل فردی و محیطی بر میزان لذت از شرکت در فعالیت‌های بدنی دانش‌آموزان دختر اثرگذارند. در این پژوهش، نقش حمایت اجتماعی والدین، جو مدارس و شایستگی ادراک‌شده در لذت از شرکت در فعالیت‌های بدنی دانش‌آموزان دختر متوسطه بررسی شد؛ اما سایر عوامل از جمله انگیزهٔ دانش‌آموزان، سطح مهارت‌های حرکتی و ورزشی دانش‌آموزان، نوع فعالیت‌های بدنی (فردی یا گروهی) و هدفمند بودن برنامه‌های تربیت‌بدنی در مدارس نیز می‌توانند بر لذت از شرکت در فعالیت‌های بدنی دانش‌آموزان دختر مدارس متوسطه اثرگذار باشند که می‌توان آن‌ها را جزو محدودیت‌های پژوهش در نظر گرفت.

منابع

1. Adachi, P., & Willoughbys, T. (2014). It's not how much you play, but how much you enjoy the game: The longitudinal associations between adolescents' self-esteem and the frequency versus enjoyment of involvement in sports. *Journal of Youth and Adolescence*, 43, 137-145.
2. Ahmadi, N., Soltani, S., & Abdoli, B. (2016). Relationship between physical self-efficacy and goal orientation with physical activity enjoyment in adolescent girls and boys. *Sport Psychology Journal*, 8(2), 117-126.

3. Anderson, C. J. K., Klassen, R. M. & Georgiou, G. K. (2007). Inclusion in Australia: What Teachers Say They Need and What School Psychologists Can Offer. *School Psychology International* 28(2), 131-147.
4. Baker, B. L., & Davison, K. K. (2011). I know I can: A longitudinal examination of precursors and outcomes of perceived athletic competence among adolescent girls. *Journal of Physical Activity and Health*, 6(3), 192-199.
5. Brazendale, K. (2013). An empirical study of children's enjoyment and perceived competence in physical education and its effect on their physical education participation outside of school. (Doctoral Dissertation). Florida Atlantic University, Florida.
6. Budd, E. L., McQueen, A., Eyler, A. A., Haire-Joshu, D., Auslander, W. F., & Brownson, R. C. (2018). The role of physical activity enjoyment in the pathways from the social and physical environments to physical activity of early adolescent girls. *Preventive Medicine*, 111, 6-13
7. Cairney, J., Kwan, M. Y. W., Veldhuizen, S., Hay, J., Steven, R. B., & Faught, B. (2012). Gender, perceived competence and the enjoyment of physical education in children: A longitudinal examination. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 9, 1-8.
8. Chen, S., & Chen A. (2012). Youth physical activity behavior and energy-balance knowledge: An expectancy-value perspective. *Journal of Teaching Physical Education*, 31, 329-343.
9. Cheng, L. A., Mendonca, G., & Farias Junior J. C. (2014). Physical activity in adolescents: Analysis of the social influence of parents and friends. *Journal of Pediatrics*, 90, 35-41.
10. Coulter, M., & Woods, C. B. (2011). An exploration of children's perceptions and enjoyment of school-based physical activity and physical education. *Journal of Physical Activity and Health*, 8(5), 645-654.
11. Daroge Arefi, N., Bahrololom, H., & Hoesininia, S. R. (2015). Relationship between parental involvement with perceived competence and sport enjoyment of martial teenage boys. *Sport Management and Motor Behavior Research*, 23, 163-175. (Persian).
12. Davison, K. K., Cutting, T. M., & Birch, L. L. (2003). Parents' activity-related parenting practices predict girls' physical activity. *Medicine Science of Sports Exercise*, 35, 1589-1595.
13. Dismore, H., & Bailey, R. (2011). Fun and enjoyment in physical education: Young people's attitudes. *Research Papers in Education*, 26(4), 499-516.
14. Dudley, D. A., Okely, A. D., Pearson, P. H., & Cotton, W. (2011). A systematic review of the effectiveness of physical education and school sport interventions targeting physical activity, movement skills and enjoyment of physical activity. *European Physical Education Review*, 17(3), 353-378.
15. Duncan, S. C., Duncan, T. E., & Strycker, L. A. (2005). Sources and types of social support in youth physical activity. *Health Psychology*, 24(1), 3-10.
16. Edwardson, C. L., & Gorely, T. (2010). Parental influences on different types and intensities of physical activity in youth: a systematic review. *Psychology of Sport and Exercise*, 11, 522-535.

17. Grasten, A., & Watt, A. (2016). Perceptions of motivational climate, goal orientations, and light- to vigorous-intensity physical activity engagement of a sample of Finnish grade 5 to 9 students. *International Journal of Exercise Science*, 9, 291-305.
18. Hoare, E., Stavreski, B., Jennings, G. L., & Kingwell, B. A. (2017). Exploring motivation and barriers to physical activity among active and inactive Australian adults. *Sports*, 5(3), 47-54.
19. Hobin, E., Leatherdale, S., Manske, S., Dubin, J., Elliott, S., & Veugelers, P. (2012). A multilevel examination of factors of the school environment and time spent in moderate to vigorous physical activity among a sample of secondary school students in grades 9–12 in Ontario, Canada. *International Journal of Public Health*, 57, 699-709.
20. Jaakkola, T., Yli-Piipari, S., Watt, A., & Liukkonen, J. (2016). Perceived physical competence towards physical activity, and autonomous motivation and enjoyment in physical education as longitudinal predictors of adolescents' self – reported physical activity. *Journal of Science and Medicine in Sport*, 19(9), 750-754.
21. Jin, J., & Yun, J. (2013). Three frameworks to predict physical activity behavior in middle school inclusive physical education: a multilevel analysis. *Adapted Physical Activity Quarterly*, 30, 254-270.
22. Johnson, C. E., Erwin, H. E., Kipp, L., & Beighle, A. (2017). Student perceived motivational climate, enjoyment, and physical activity in middle school physical education. *Journal of Teaching in Physical Education*, 36, 398-408.
23. Kelly, E. B., Parra-Medina, D., Dowda, M., & Conway, T. L. (2010). Correlates of physical activity in black, Hispanic, and white middle school girls. *Journal of Physical Activity and Health*, 7, 184-193.
24. Krause, T. (2014). Meeting the needs and interests of today's high school student. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 85(2), 10-13.
25. Lyu, M., & Gill, D. L. (2011). Perceived physical competence, enjoyment, and effort in same-sex and coeducational physical education classes. *Educational Psychology*, 31(2), 247-260.
26. MacNeil, A. J., Prater, D. L., & Busch, S. (2009). The effects of school culture and climate on student achievement. *International Journal of Leadership in Education*, 12(1), 73-84.
27. Maxwell, S., Reynolds, K. J., Lee, E., Subasic, E., & Bromhead, D. (2017). The impact of school climate and school identification on academic achievement: Multilevel modeling with student and teacher Data. *Frontiers in Psychology*, 8, 1-21.
28. Michael, S. L., Coffield, E., Sarah M., Lee, S. M., & Fulton, J. E. (2016). Variety, enjoyment, and physical activity participation among high school students. *Journal of Physical Activity and Health*, 13, 223-230.
29. Molloy, G. J., Dixon, D., Hamer, M., & Sniehotta, F. F. (2010). Social support and regular physical activity: Does planning mediate this link? *British Journal of Health Psychology*, 15, 859-870.
30. Moore, J. B., Yin, Z., Hanes, J., Duda, J., Gutin, B., & Barbeau, P. (2009). Measuring Enjoyment of Physical Activity in Children: Validation of the Physical Activity Enjoyment Scale. *Journal of Applied Sport Psychology*, 21(1), 116-129.

31. Morton, K. L., Atkin, A. J., Corder, K., Suhrcke, M., & Van Sluijs, E. M. F. (2016). The school environment and adolescent physical activity and sedentary behavior: A mixed-studies systematic review. *Obesity Reviews*, 17, 142-158.
32. Petrie, K. (2014). The relationship between school climate and student bullying. *TEACH Journal of Christian Education*, 8(1), 26-35.
33. Raudsepp, L. (2006). The relationship between socio-economic status, parental support and adolescent physical activity. *Acta Paediatrica*, 95, 93-98.
34. Salvy, S. J., Haye, K., Bowker, J. C., & Hermans, R. C. (2012). Influence of peers and friends on children's and adolescents' eating and activity behaviors. *Physiology & Behavior*, 106, 369-378.
35. Scanlan, T. K., Simons, J. P., Carpenter, P. J., Schmidt, G. W., & Keeler, B. (1993). The sport commitment model: Development for the youth-sport domain. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 15(1), 16-38.
36. Seyed Abbaszade, M. M., Amani Saribegloo, J., Khezri Azar, H., & Pashoi, G. (2012). An introduction to structural equation modeling by PLS method and its application in behavioral sciences. Uromia: Uromia University Publication. (Persian)
37. Shen, B., Centeio, E., Garn, A., Martin, J., Kulik, N., Somers, C., & McCaughtry, N. (2016). Parental social support, perceived competence and enjoyment in school physical activity. *Journal of Sport and Health Science*, xx, 1-7.
38. Trost, S. G., & Loprinzi, P. D. (2011). Parental influences on physical activity behavior in children and adolescents: a brief review. *American Journal of Lifestyle Medicine*, 5, 171-181.
39. Xiang, P., McBride, R. E., & Bruene, A. (2004). Forth graders' motivation in an elementary physical education running program. *Elementary School Journal*, 104, 253-266.

استناد به مقاله

بای، ناصر، اصفهانی‌نیا، اکرم. (۱۳۹۸). مدل‌یابی اثر حمایت اجتماعی والدین، شایستگی ادراک‌شده و جو مدرسه بر لذت از شرکت در فعالیت‌های بدنی دانش‌آموزان دختر. پژوهش در ورزش تربیتی، ۷(۱۶): ۲۶-۳۰۷.
شناسه دیجیتال: 10.22089/RES.2018.5430.1417

Bai, N., Esfehani Nia, A. (2019). Modeling Effect of Parents' Social Support, Perceived Competence and School Climate on Pleasure from Participation in Physical Activity of Female Students. *Research on Educational Sport*, 7(16): 307-26. (Persian).
Doi: 10.22089/RES.2018.5430.1417

Modeling Effect of Parents' Social Support, Perceived Competence and School Climate on Pleasure from Participation in Physical Activity of Female Students

N. Bai¹, A. Esfehni Nia²

1. Department of Physical Education and Sport Science, Azadshahr Branch, Islamic Azad University, Azadshahr, Iran*

2. Department of Physical Education and Sport Science, Aliabad Katoul Branch, Islamic Azad University, Aliabad Katoul, Iran.

Received: 2018/04/30

Accepted: 2018/08/14

Abstract

The purpose of present research was to modeling effect of parents' social support, perceived competence and school climate on pleasure from participation in physical activity of female students. The research method is descriptive correlational type and population of present study consisted of all female secondary high school students (10, 11 and 12) in the Azadshahr city of Golestan province (N=1086), which according to Cochran formula, 248 students were selected as sample size by simple sampling method. For collecting research data, Duncan et al (2005) parents' social support questionnaire, Xiang et al (2004) perceived competence questionnaire, Anderson et al (2007) school climate questionnaire and Moore et al (2009) pleasure from participation in physical activity questionnaire were used. Validity of the questionnaires was verified by 5 masters of sport management and internal consistency of questionnaires by using Cronbach's alpha was determined respectively 0.89, 0.91, 0.78 and 0.81. Descriptive and inferential statistics methods were used for data analysis. The results of study showed that parents' social support, perceived competence and school climate have a positive and significant effect on the pleasure from participation in physical activity of female students. Considering the positive role of parents' social support, perceived competence and school climate on the pleasure from participation in physical activity of female students: parent participation in physical activity with their daughters, parent support for school sports programs, provide sports programs in schools based on the sporting capabilities of students and creating more opportunities for sports participation of female student recommended.

Keywords: Social Support, Competence, School Climate, Pleasure from Participation in Physical Activity.
